

Korsan Yazar

Armağan Tekdöner

Korsan yayıncılığın da cılkı çıktı.

"Adam süper bir kitap daha ha yazdı ha yazacak," gazlarını aylar boyunca verdikten sonra bir gün, "Hah işte, yine yazdı!" yapıyorlar. Daha çıkmadan ünlendirilmiş kitap, çıktığı anda camekânlı kitapçıların teşhirine ellişer-yüzer istifleniyor. Adamın yayınevi vitrinleri bu kitapla bir günde fullemiş, korsan kalitesine titizlikle indirgeyip bir başka matbaada bastırmış olduğu aynı kitabın tonlarcasını ise gizli deposuna çoktan yığmış oluyor. Kitabın orijinalinin mağazalara dağıtımıyla eşzamanlı olarak, aslında bizimle çalışması gereken korsancı tezgâhlara da işte bu ikinci depodan servis sağlanıyor. Aportta beklemekte olan biz gariban korsan yayıncılar kitabı derhal bastırıp haftasında piyasaya yetiştirsek bile geç kalmış oluyoruz. Ertesi hafta korsan kitabı verecek tezgâh bulmak hayâl olurken, malın da fiyatı göçüyor. Kağıtçıyla başımız şimdiden dertte, son çalışmada elde patlayan kitaplardan para mı geldi ki borcumuzu ödeyelim? Çoğunu kütüphanelere bağışladık.

"Ben yazar olsaydım..."

Ne Fevzi abi, ne Ender, ne de ben, borçluluğumuzla açılıp sektördeki tüm açmazları tartışarak genişleyen o geceki oturumdan, birazdan detaylarına gireceğim yenilikçi fikri çıkaracağımızı hayatta tahmin edemezdik. Buluş Ender'in buluşuydu, yazar ben olacaktım.

Mekân, toplantının gerçekleştiği Kadıköy'deki evim: Üçüncü kattaki babadan kalma zaman kokan dairem müze olarak açıldığında, kültürel milli tarihimizin sessiz bir tanığı olacak. Düşünsenize, fotoğraflarım oraya buraya serpiştirilmiş, boş rakı şişem özenle yerleştirilmiş, korsan yazılım CD'lerim vitrinde, şişe dibi gözlüğüm kendi elceğimle topladığım bilgisayarımın yanı başında, zamanının son model tarayıcısı ise en afilisi... Eserlerimle birlikte bu gibi daha birçok nostaljik nesne sergilenecek.

Ender, muteber meşrubat şirketi deneyimli sempatik dağıtım görevlimiz, semt pazarındaki sebze tezgâhına veya minibüs terminalindeki helâ önü kolonyalı masaya bile kitap koyar, eksilen malı sık kontrollerle tamamlar, Kadıköy'deki sosis büfelerinden veya Sirkeci'deki kartpostalcılardan bile tahsilat yapabilir.

Fevzi abi ise bir matbaa canavarıdır, şimdiki kullan-at alüminyum kalıpların masrafına girmeden, defalarca kullanılabilen eski tarz çinko kalıplara işi pek az kayıpla çeker, 60 model tek renk Heidelberg'de asgari düzeyde boya tüketerek basar, siyahın grileştiği belli bile olmaz. Kağıtları giyotine 500'er - 1000'er sokar, gönyedeki sapma kabul edilebilir düzeyde kalır. Baskı yapılacak geceler, bir ahbabın 50m2'lik han odası matbaasını elemansız olarak kiralarız. Ustalığı Fevzi abi yapar, Ender çırağıdır, kağıtları oradan oraya taşır. Ben de makineye kağıtları yükler, hazneye boya koyar, arada kauçuğu siler, özetle kalfalık ederim. Fareler etrafta koşuştururken biz de itler gibi çalışırız. Matbaanın sahibi sabah geldiğinde çalışma bitmiş olmalıdır. Tam kurumamış da olsa, anlaşmalı ciltçiye o sabah mutlaka iş gider. "Kağıtlar kurumadan kesilirse arka vermezler mi?" diyecekseniz, e olacak o kadar.

Esas iş, yani benimkisi, eser seçimi ve baskıya hazırlıktır. Seçim birincil önemdeki konudur, söylemeye bile gerek yok. Hazırlık sürecinde ise prosedür şöyledir: Kitabın cildini dikkatle sök, taradığın sayfaları dosdoğru yazıcıya gönder, ekonomik modda aydınlar çıktısını al, sonraki iki sayfaya geç. Zamana karşı yarışıyoruz. Evet, her yazıcı ekonomik modda hafif silik sonuç verir ama Fevzi abi kalıbı az pozlayarak bu sorunu çözüyor.

Tamam işin özüne geliyorum, neden benim yazacağımı açıklamaya çalışıyordum. Siz tabii "Nedenine gelemedik, sen neyi yazıyormuşsun ki?" diyorsunuzdur. Güzel soru. Kadıköy'deki tarihi toplantıya dönelim öyleyse:

"Sen hiç yoktan bir kitap yazsan da, Z.'nin yazdığı bir kitabın korsanıymış gibi piyasaya sürsek?" dediğinde Ender, birkaç saniye duralamıştım.

"Ha?"

Ender'in ne demek istediğini bir anda anlayamamıştım işte.

"Oğlum bak, bu adamın toplam kaç kitabı var, her bir kitabının adları nelerdir, sen ezbere biliyor musun örneğin? Yapacağımız şey bir kitap yazmak, yazar olarak da kapağa Z.'nin adını basmak."

"Hımmm. Z.'nin 10 kadar kitabı olsa gerek. Biraz düşünüyüm. İıı-evet, ama sanırım aklıma beş-altı tanesi geliyor."

"Bak sen bile ezbere bilmiyorsun. Diyelim bir gün tezgâhın tekinde, Z.'nin daha

önceden varlığını bilmediğin bir eseriyle karşılaştın. "Bu kitabı o yazmış olamaz," mı dersin, yoksa "A-a, bu kitabı duymamıştım," mı?

"Hımmm."

Fevzi abi bile etkilenmişti:

"Ender ulan ne yaman adamsın be! Helal sana oğlum, ticari fikir bu işte! Pekiyi Ender, o kitabı o adamın yazmadığı ortaya çıktığında ne olacak?"

"Hiiç. Vaziyet çakılana kadar satacağız. Önemli olan hızlı ve bol dağıtım yapmak. Sence o kitabı onun yazmadığından emin olacak kaç kişi var, bunların kaç korsan kitap alıyor, alanı varsa kaç günde bir bizim tezgâhları dolaşiyor?"

Ender haklıydı vallahi. Ya bir yayınevi yetkilisi, ya Z.'nin ciddi bir okuru, ya onunla özel ilgili bir eleştirmen, ya da Z.'nin kendisi görürse ancak anlaşılacak bir şeydi bu. Yine de görür görmez emin olacak tek kişi, bence yazarın kendisinden ibarettir. Z. İse bizim tezgâhlara hayatta yaklaşmaz.

"Adam renk ustadı. Bir de mekân önemli, İstanbul fetişini kullanmalı."

Ben kitabımın ismi üzerinde kafa yormaya başlamıştım bile. Bu kez kimsenin emeğini sövmeyecek olmamız, bir solcu olarak vicdanımı da rahatlatmıyor değildi.

2 haftada yazdım. 50.000 adetlik üretim süreci ilk defa aceleye gelmedi. Ama dağıtım çok hızlı yapılmalıydı. Bir Pazar günü, Ender, tuttuğumuz 7 adet genç yardımcı artı bizzat ben olmak üzere, 9 kişi dağıtım saldırısına geçtik. Birkaç tezgâh sahibi bize kuşkuyla yaklaştı; bu kitabı neden kendilerinin duymadıklarını soruyorlardı. Önceden hazırlanmış çeşitli masallarımız vardı elbette, örneğin bunun yeni çıkanın değil eskiden kalma bir kitabın korsanı olduğu, kimi salak için uygun olan "sen duymamışsan kültürsüzlüğüne yan," yaklaşımı, paragözlere uygun olan "zaten konsinye değil mi, satmazsa ödemezsin, sen işine bak," mantığı, delikanlılara "satıcı mısın, entel mi? İstemiyorsan uğraştırma, vaktim yok," cinsinden restler, vesaire, vesaire. Bir günde 17.000 dağıtabildik.

Pazartesi sabahı eksilenleri tamamladık, yeni yerlere dağıtımla beraber 5.000 kitap parası kadar tahsilat bile yaptık. Pazar günkü güzel havanın da katkısıyla kitap acayip kapışılmış!

Dağıtım o gün 28.000'i buldu. Salı da aynen dağıtarak ve para toplayarak geçti. Dağıtım 36.000, tahsilat 10.000.

Satıcı hayvanatıyla uğraşmak sıkıcıdan da fenadır ama Ender harikalar yaratıyordu. Kimisinden kanserli dayısının ameliyatı için acil destek istiyor, esnaf geçinenlere "kağıtçıya borç" traşları kesiyor, esrar içtiğini bildiği tezgâhçının birine torbacıya borcu olduğunu söylüyor, bir Sivashya nişanlısını ailesine kabul ettirebilmek için kıza zar diktirmek zorunda olduğu ve dolayısıyla para gerektiği sırrını veriyor, hiçbir şekilde eli cebine gitmeyenleri de yeni mal vermeyerek cezalandırıyordu.

O gün dağıtımcı çocukların teki yorgunluktan işe hiç gelemedi, gelip dağıtım çıkanların ikisi de akşama dönmeyip ellerindeki kitaplarla toz oldular, istihdam otomatikman azalmış oldu. Geceyi meyhanede ıslattık. Kitaplar harbiden bitiyordu, laf Rakı'yı açtı, birbirimizin yetenekleri masaya sunuldu, sadede Fevzi abi geldi: Kalıpları silmemişmiş. Perşembe gecesini, 11. basımdan 20. basıma kadar olan basımları yapmaya karar verdik.

Gece Fevzi abi ve Ender matbaada çalışırken, ben beyin olarak evde dinlenmedeydim, televizyonda haberleri seyrediyordum. Tesadüf bu ya, Z. ekrandaydı. Havaalanındaydı ve hiç de sakin değildi.

"Adımı kullanarak piyasaya sürdükleri o rezil kitabın benimle hiçbir ilgisi yoktur. Suç duyurusunda bulunuyorum. Faillerinin derhal yakalanmasını resmi makamlardan burada talep ediyorum," diye burnundan soluyarak konuşuyordu Z..

Bir magazin kanalı görevlisi:

"İsviçre'den apar topar bunun için mi döndünüz Sayın Z.?"

"Soru mu yani bu soru şimdi? Çok rica edeceğim."

Bir solcu gazetenin muhabiri:

"Konuyu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürmeyi düşünüyor musunuz?"

"Şimdi müsaadenizle, sayın basın mensupları şimdi lütfen..."

Bir entelektüel kanal görevlisi:

"Yayınevinizle görüştünüz mü efendim?"

"Evet, onlar da haberi bugün gazetede okumuşlar."

"Sanki bir haberden çok tanıtım yazısı gibiydi. Ünlü edebiyat eleştirmeni A.S.Y. kitabı yerlere göklere sığdıramamış. Kitabı gördünüz mü?"

"Gerçekten yorgunum ve şimdi sizlere iyi akşamlar diliyorum."

Ben Ender'e telefon açıp baskıyı 20.000'e çekmelerini söyleyebilene kadar, (matbaa gürültüsü ve sarsıntısı yüzünden, Adanalı melodisini çalan arsa fiyatındaki yeni polifonik cebinin sonuna kadar açık sesini de duyamadı, vibratör gücündeki titreşimini de algılayamadı, bir saat boyunca arayarak kendisine ancak ulaştım) 50.000 adet daha basılmıştı bile. Ne yapalım, bunları da dağıtmaya çalışacaktık. Cuma sabahı gittiğimiz ilk tezgâhçı, henüz elindekilerin pek satmadığını söyledi. Dolaştığımız diğer birkaç yerden de aynı cevabı alınca, Ender üçkağıtçının bir tanesine "say o zaman elindekileri," dedi. Adam gözümüze sokarak 140 tane sayınca, Ender "hoppala," oldu ve sorgulamaya başladı:

"Sana toplam 120 tane vermemiş miydim? Eksilmek bir yana, artmışlar."

"Ne bileyim ya, istiyorsan al kitabını git Ender."

Ben kitaplarımı inceliyordum ki, kitabımın korsanının alçakça basılmış ve dağıtılmış olduğunun dehşetle farkına vardım. Orada bizim bastığımız en fazla 5-10 tane vardı. Asalak herifler onun bunun emeğini çalarak geçiniyorlar, hem amma da adi kağıt kullanmışlar!

Bir aile çay bahçesine dalıp, konuyu Ender'le istişare ettik. Ellerim ve sesim titriyordu. Ben Z.'den de fazla sinirlenmiştim ama Ender'e göre üzüm yemek için kaçak girdiğimiz bağda, bağcının iş ahlâkını sorgulamanın anlamı yoktu.

Kısa süre sonra aynı tezgâhın başındaydık. Ender, üçkağıtçıya bir sigara uzatırken geveledi:

"Fiyatı yarıya indirdik, sen iyisi mi bizden al, çok kazan. Bak ne biçim satıyor hem."

O tezgâha 100 kitap daha yığdık. Satılanların parasını da indirimli fiyattan aldık. Satmadığı gerekçesiyle, korsanları getirene, getirmediğini de iade edecekti tezgâhçı.

O hafta satışlar patlamıştı! Z. kanallarda konuşup kitabı kötüleyip kolluk kuvvetlerini göreve çağırdıkça, halk tezgâhlarımıza akın ediyordu. Gerçi fiyat kırmıştık, birkaç korsanımız çıkmıştı ama sürümden kazanıyorduk. Taşraya kitap yolluyor, internet kafelerdeki arkadaşların yardımıyla sanal birkaç mağazaya bile mal veriyorduk. Ama bildiğim bir şey varsa, masadan kalkmanın en uygun zamanının ikrâmın en yoğun anı olduğudur.

Ve ertesi gün tası tarağı toplayıp Bodrum'a kaçtık. Belki kitaplar yasaklanmıştı ama takan da yoktu açıkçası. Bir kültür hizmetinden ibaretti yaptığımız.

Kale manzaralı bu bar çok güzel, elimdeki screaming orgasm kokteyli şerefimize kaldırıyorum. Bundan böyle bol bol vaktim var; edebiyat anlayışımı paylaşabilir, eserimi size tanıtabilirim:

Öncelikle, akla ziyan laforizmalardan teki olan "Ne kadar yerel, o kadar evrensel," ilkesinden hareket ettim. Bu ilke, dünyadaki yerel ülkelerde yapılan sanatın evrensel ülkelerde ilgi çekebilmesinin önkoşuludur ve bu nedenle, sadece bazı ülkeler için geçerlidir. ("Hangi ülke yerel, hangisi evrensel?" sorusunu sormayacağınızı varsayıyorum.) Yani, yerel bir ülkenin sanatçısı sadece yerel konularla meşgul olmalıdır ki, evrensel olabilsin. Demek ki, günümüz Türkiye'sinin evrensel ülkelerdeki imajına uyumlu olarak, Osmanlı döneminde geçen ve şu anda bu ülkede yaşamakta olanların adını bile duymadığı meslekleri icra eden karakterlerle bezeli, "gerçekçi ve samimi" bir roman yazılacaktı. "İstanbul" anahtar kelimesi işin belkemiği olacak, "renk"li bir yapıt ortaya konulacaktı.

Eserimin kendisine gelince, **Mavi Nişantaşı**, kusursuz cümlelerden oluşan bir sayfayla başlar. Lüks bir apartman dairesinde Abdülhamit döneminde geçen, sayfalar ve bölümler boyu sürecek gerilim dolu birkaç çay partisinin ilk sayfasıdır bu. Asil hanımların kinayeli diyalogları, dekora ustaca yapılan göndermeler ve o baskıcı dönemin objeler vasıtasıyla dolaylı tasviri, okurda bir heyecan fırtınası yaratır. Zamana ve mekâna tam ayak uyduramasanız da, edebiyat lezzetini duyumsadığınız sayfaları çevirdikçe karşınıza aynı başarıda başka sayfalar çıkar. 10. sayfaya geldiğinizde yükseldiğinizi, kesinlikle müthiş bir şey okumakta olduğunuzu ve hepsinden ağırlıklı olarak, yazarın uluslararası başarısını düşünürsünüz. Gerçi kapsamlı bir Osmanlı tarihi ansiklopedisinin evinizdeki eksikliğini hissetmektesinizdir artık ve eserin neyi anlattığından henüz emin değilsinizdir. Fakat azimle okumaya devam edersiniz. İzleyen sayfalarda bir şeyler oluyor gibiyse de herhangi bir olay örgüsünü en azından siz yakalayamayacaksınız. Eninde

sonunda ya uykunuz gelir, ya telefon çalar, ya da karnınız acıkır. Biraz da sosyal sorumluluk gereği okumaya başladığınız eserimi, artık yarım bırakmaya mahkumsunuzdur; kader ağlarını örmüştür.

Yine de kitabım, aylarca başucunuzdan eksik olmayacaktır, siz bu arada bir takım süprüntü kitaplar bitireceksinizdir, ama eserimin konusunu anlama mücadelesine girişmeye bir türlü eliniz varmayacaktır. Bitiremediğinizi çevrenizdekilere itiraf edememek sizi yıpratmasın, birçokları okuyamama riskini bilerek kitabımı almıştır zaten, toplumda bu konuyu irdelememek üzerine bir konsensüs var.

Z.'nin kitaplarına dair bilinen bitirenler-başlayanlar istatistiklerinden hareketle, pek az okurumun ulaşabileceğini öngördüğüm 50. sayfadan itibaren, Z.'nin önceki romanlarından alıntılıyıp araya dolduracağım 193 sayfalık bir eklentinin bütüne zarar vermeyeceğini, beni de daha az yoracağını düşündüm. Hem bu 193 sayfayı kendi içinde harmanlayıştaki ustalığım, esere ayrı bir tat kattı. İddia ediyorum ki, sayfa 50'den 51'e geçiş anında kimse bir şeyin yanlış gittiğini duyumsayamaz, en iddialı okur bile ipin ucunu çoktan kaçırmış olacaktır zira. Son 13 sayfayı ise tamamen kendim yazdım, kitabı kurcalamaya sondan başlayabilecek veya sadece kitabın başını ve sonunu okuyacak okurları düşünerek. Kağıttan fire vermemek amacıyla, kitabı tam 256 sayfa tasarladım. Kitabımın eleştirisini ekte bulunuz.

Saygılarımla,

Ender

EK: Ünlü edebiyat eleştirmeni A.S.Y. tarafından yazılmış tanıtım yazısı:

Z.

Mavi Nişantaşı

Roman, Sayfa: 256, 7. Basım 1989

ISBN: 975-xxx-xxx-x

Güneşin sonyaz Pazar günlerine özgü o şakacı gülümsemesi altında, Kadıköy balık-ekmekçilerinin dumanlı varoluş savaşımı hayhuyunda yeşermiş eklettik tezgâhların tekinde yaşamıma giren bu kitabın ilk sayfasını, Karaköy vapurundaki sıcak çaydan aldığım yudumun ardından titrek bir hareketle açtım. Yüzüme ayrı birer şamar gibi patladı her bir paragraf; artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak benim için. (Korsan kitap almak huyum değildir ama amansız bir takipçisi olduğum Z.'nin bu eserinden haberim yoktu doğrusu. Dayanamadım, orijinalini arayacak kadar sabredemedim, derhâl alıp okuma dürtüsüne engel olamadım.)

Samihâ Hanım'ın buz gibi sesiyle "Çayınız soğuyabilir Tırâje Hanım," diyerek ayağa kalkmasının yarattığı ekstrem bir tansiyonla başlar yapıt. Serbülent Yüzbaşı'nın alımlı ve bir o kadar da âsi gözdesi olduğu ancak neden sonra anlaşılacak Tırâje Hanım, susarak, önündeki Çekoslovak porseleni fincanı üstü yarı değerli taşlardan mamul masif ahşap sehpanın üzerinde belli belirsiz ittirerek ve sisli yeşil gözlerini Samihâ Hanım'a dimdik saplayarak, karşılık verir. Sayfalar ilerledikçe, dönemin padişahına karşı oluşmakta olan isyan dalgasının ve istibdat rejiminden arsızca beslenen iğrenç çıkar çevreleriyle batı kültürüne haiz yenilikçilerin -ki bu yenilikçiler aynı zamanda geleneklerine sıkı sıkıya bağlı genç Türklerden başkaları değildir- ölümcül karşılaşmasının tam ortasında bulur kendisini okur. Koskoca bir imparatorluğun çökme sürecinin bir tek mekânda (Nişantaşı) yaşanan ardışık çay partileri vasıtasıyla işlenişindeki kusursuzluk, dev bir yazarın büyülenmişçesine peşine düşen okuru, çıkışı olmayabilecek bir korku tünelinden içeriye sürükler. Üç bölüm boyunca okurun nefesini kesecek, tabir-i caizse Bizans entrikalarıyla akıp giden bu çaylı toplantılar, dördüncü bölümde ani bir geçişle, yerlerini dünya edebiyat tarihinde bir ilk olarak füzyon tekniğiyle yazılmış karmaşa görünümlü mükemmel bir örgüye bırakırlar. Z., bu noktadan (romandaki 70. sayfa) sonra, inanılmaz bir mühendislikle önceki eserlerini derleyerek, okurun dimağında bambaşka bir anlam silsilesi yaratacak şekilde, her şeyi ama her şeyi, 170 sayfa boyunca yeniden söylemiş.

Final tam bir sürpriz olarak patlar. Esere saygı göstermek adına ve haddimi aşmamak amacıyla, genç yazarımızın fısıldadığı Osmanlı'ya dair o çarpıcı sırrı burada vermeyeceğim. Ama eğer Mavi Nişantaşı hakkında sadece üç kelime söylemek gerekseydi, "Yaşamsal bir gereksinim," derdim.